

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Ігор РОМАНЮК

«__»_____2024 року

ПРОГРАМА

фахового іспиту для осіб, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня "бакалавр" на основі раніше здобутого ступеня бакалавра чи магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Спеціальність: 261 "Пожежна безпека"

Освітньо-професійні програми: "Пожежна безпека", "Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи", "Аудит пожежної та техногенної безпеки"

Харків - 2024

ВСТУП

Фаховий іспит проводиться з метою перевірки та оцінки теоретичної підготовки вступника, встановлення рівня його знань з основних фахових дисциплін за відповідною освітньо-професійною програмою.

Фаховий іспит проводиться в усній формі з використанням трьох теоретичних питань, що наведені у білетах.

Час на підготовку до відповіді складає 30 хвилин.

Для складання випробування вступник може використовувати ручки, олівці, лінійку, калькулятор. Усі інші матеріали, як то законодавчі та нормативні акти, методичні матеріали, довідники, словники, записи, конспекти, тощо, а також засоби мобільного зв'язку, будь-які носії інформації протягом іспиту вступнику використовувати суворо забороняється.

У разі порушення зазначених вимог, а також при виявленні проявів несамостійної підготовки до відповіді, голова фахової атестаційної комісії має право видалити вступника з випробування з виставленням йому загальної незадовільної оцінки.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ КАНДИДАТА НА НАВЧАННЯ З ФАХОВОГО ІСПИТУ

Рівень знань кандидата на навчання за результатами відповіді оцінюється за стобальною шкалою (від 100 до 200) за такими критеріями:

Кількість балів	Критерії, за якими оцінюється відповідь
190 – 200	Кандидат на навчання дав повну і правильну відповідь на всі питання, логічно та послідовно виклав матеріал, показав уміння застосовувати закони і правила в конкретних ситуаціях, показав володіння спеціальною термінологією а мовну культуру.
189-160	Кандидат на навчання дав повну і правильну відповідь на всі питання, при цьому можливі 1-2 не грубі помилки; логічно та послідовно виклав матеріал, показав уміння застосовувати закони і правила у конкретних ситуаціях, показав володіння спеціальною термінологією.
135-159	Кандидат на навчання показав знання основного матеріалу, але не розкрив його деталей, припустився при цьому 2-3 грубих помилок, або дав неточні формулювання.
100-134	Кандидат на навчання знає незначну частину програмного матеріалу, у відповідях на теоретичні та практичні питання припускається грубих помилок, слабо володіє спеціальною термінологією.

0-99	Кандидат на навчання не знає значної частини програмного матеріалу, не може надати відповіді на теоретичні та практичні питання, не володіє спеціальною термінологією, має низьку мовну культуру.
------	---

В разі отримання кандидатом на навчання менше 100 балів, фаховий іспит вважається не складеним, а такій особі відмовляється в подальшій участі в конкурсі на зарахування на навчання.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

2.1. Перелік тем з навчальної дисципліни «Організація роботи у непридатному для дихання середовищі»

1. Організація роботи у непридатному для дихання середовищі, мета та завдання.
2. Пожежні рукава.
3. Рукавне обладнання.
4. Ручні та переносні пожежні стволи та монітори.
5. Повітряно-механічна піна. Обладнання для отримання ПМП.
6. Переносні пожежні драбини. Немеханізований пожежний інструмент.
7. Пожежно-рятувальні автомобілі. Комплектація основних пожежно-рятувальних автомобілів.
8. Загальні відомості про горіння та горючі речовини. Первинні засоби пожежогасіння.
9. Вогнегасники. Прийоми застосування вогнегасників.
10. Загальні відомості про протипожежне водопостачання.
11. Організація караульної служби в державній пожежно-рятувальній частині
12. Засоби індивідуального захисту пожежного-рятувальника
13. Організація постової та дозорної служби в державній пожежно-рятувальній частині.
14. Порядок зміни чергових караулів.
15. Збір, виїзд, порядок слідування за сигналом «Тривога». Оперативне розгортання сил та засобів.
16. Обов'язки особового складу під час ведення оперативних дій. Поняття про тактичні можливості караулу на основних пожежно-рятувальних автомобілях.
17. Розвідка та рятування людей на пожежі.
18. Основні поняття про фізіологію дихання, продукти горіння та їх вплив на організм людини
19. Класифікація засобів індивідуального захисту органів дихання (ЗІЗОД)
20. Будова та принцип роботи апаратів на стисненому повітрі (АСП)
21. Особливості будови та принципу роботи АСП Drager
22. Особливості будови та принципу роботи АСП Auer

23. Виконання перевірки № 1 АСП
24. Виконання оперативної перевірки АСП
25. Розрахунки тиску та часу виходу ланки при роботі в АСП
26. Виконання обов'язків постового на посту безпеки
27. Правила роботи в АСП
28. Порядок включення і виключення із АСП
29. Спорядження ланки ГДЗС і організація зв'язку
30. Порядок переміщення ланки в непридатному для дихання середовищі
31. Порядок пошуку і рятування людей ланкою ГДЗС
32. Організація роботи ланок ГДЗС в умовах високої та низької температури
33. Правила безпеки при роботі в АСП
34. Робота в АСП на свіжому повітрі (ходьба та нешвидкий біг)
35. Робота з рятувальною мотузкою в АСП (закріплення за конструкцію)
36. Робота з рятувальною мотузкою в АСП (подвійна рятувальна петля)
37. Подолання смуги психологічної підготовки
38. Робота в АСП в замкненому просторі
39. Робота з драбинами в АСП (прокладка рукавної лінії по висувній драбині в АСП)
40. Робота в АСП в складі ланки ГДЗС в непридатному для дихання середовищі
41. Отримання допуску до самостійної роботи в АСП

2.2. Перелік тем з навчальної дисципліни «Первинна військово-професійна підготовка»

1. Основи загальновійськового бою.
2. Дії бійця в бою.
3. Сутність дисципліни в підрозділах ДСНС України. Підйом за бойовою тривою і сигналом «Збір!».
4. Поняття про тактичну медицину. Засоби індивідуального медичного оснащення (АМВІ).
5. Допомога під вогнем (у секторі обстрілу). Допомога на полі бою (у секторі укриття).
6. Серцево-судинні порушення. Види ушкоджень.
7. Евакуація пораненого в укриття в бойових і небойових умовах. Послідовність надання медичної допомоги.
8. Особливості вивчення та аналізу місцевості по топографічних картах підрозділами ДСНС. Поняття про топографічну карту. Класифікація, розграфка та номенклатура топографічних карт.
9. Зображення місцевості та вимірювання відстані і площ на топографічних картах. Рельєф місцевості та зображення його на топографічних картах.
10. Прямокутні та географічні координати об'єктів.
11. Вимір по карті дирекційних кутів та азимутів. Перехід від дирекційного кута до магнітного азимута.

12. Орієнтування на місцевості без карти. Сучасні способи та засоби навігації.
13. Основи фортифікації.
14. Вибухові суміші та речовини. Вибухонебезпечні предмети. Заходи безпеки при поводженні з ними. Вибухобезпека.
15. Порядок виявлення інженерних боєприпасів. Порядок обладнання індивідуального окопу.
16. Основи вогневої підготовки та стрільби зі стрілецької зброї.
17. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами. Екіпірування під час проведення стрільб.
18. Матеріальна частина автоматів Калашникова. Прийоми та правила стрільби з автоматів.
19. Практичне заняття. Ведення вогню з автоматів за умовами вправ курсу стрільб.
20. Призначення, бойові характеристики та загальна будова ручних осколочних гранат. Призначення, бойові характеристики та загальна будова ручного гранатомета РПГ-7, автоматичного гранатомета станкового АГС-17 та снайперської гвинтівки UR-10.
21. Основні поняття про зброю масового ураження та наслідки руйнувань (аварій) радіаційно та хімічно небезпечних об'єктів. Засоби індивідуального захисту та порядок користування ними.
22. Сутність та основні показники радіоактивності. Біологічна дія іонізуючого випромінювання та заходи захисту від нього.
23. Методика прогнозування і оцінки радіаційної обстановки та визначення заходів щодо захисту населення при аваріях (руйнуваннях) на радіаційно-небезпечних об'єктах (РНО).
24. Класифікація та принципи побудови засобів індивідуального захисту від радіоактивних та небезпечних хімічних і біологічних речовин.
25. Класифікація і токсичність отруйних небезпечних хімічних та біологічних речовин і заходи захисту від них. Класифікація і характеристики запалювальних речовин та захист від них.
26. Прогнозування наслідків аварії на хімічно-небезпечних об'єктах (ХНО).
27. Організація та проведення спеціального оброблення.
28. Основи дозиметрії та методи визначення небезпечних хімічних речовин. Прилади радіаційної та хімічної розвідки і контролю.
29. Застосування індивідуальних засобів захисту та табельних засобів спеціальної обробки в умовах надзвичайних ситуацій.

2.3. Перелік тем з навчальної дисципліни «Основи пожежно-рятувальної справи»

1. Надягання спеціального (захисного) одягу пожежника та спорядження.
2. Закріплення рятувальної мотузки за конструкцію.
3. В'язання рятувальної петлі на умовному постраждалому.

4. Види та призначення пожежних рукавів.
5. Види та призначення ручних пожежних стволів.
6. Тактико-технічні характеристики штурмової пожежної драбини.
7. Тактико-технічні характеристики висувної пожежної драбини.
8. Тактико-технічні характеристики драбини палиці.
9. Умови виконання вправи «Підйом по підвішеній штурмовій драбині у вікно 4-го поверху навчальної башти».
10. Умови виконання вправи «Перенесення і встановлення висувної драбини у вікно 3-го поверху навчальної башти».
11. Умови виконання вправи «Перенесення, встановлення і підйом по висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти»
12. Первинні засоби пожежогасіння. Призначення, класифікація і порядок приведення в дію переносних та пересувних газових та порошкових вогнегасників.
13. Порядок експлуатації, технічне обслуговування та порядок перезарядки газових та порошкових вогнегасників.
14. Первинні засоби пожежогасіння. Призначення, класифікація і порядок приведення в дію переносних та пересувних водопінних пожежних вогнегасників.
15. Порядок експлуатації, технічне обслуговування та порядок перезарядки водопінних пожежних вогнегасників.
16. Немеханізований інструмент. Види та призначення.
17. Відпрацювання дій особового складу чергових караулів згідно з табелем оперативного розрахунку на автоцистерні та автонасосі.
18. Комплектація пожежних щитів основними засобами пожежогасіння.
19. Умови виконання вправи «Встановлення автоцистерни на пожежний гідрант».
20. Умови виконання вправи «Встановлення автомобіля на водоймище з приєднанням двох всмоктувальних рукавів та сітки »

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

3.1. Список рекомендованої літератури з навчальної дисципліни «Організація роботи у непридатному для дихання середовищу»

1. Стрілець В.М. Засоби індивідуального захисту органів дихання. Основи створення та експлуатації / Стрілець В.М. –Х. : АПБУ, 2001. – 118 с. – (Навчальний посібник).
2. Безуглов О.Є. Пожежні рукава та рукавне обладнання: практичний посібник. / Безуглов О.Є., Коленов О.М. – Харків : УЦЗУ, 2007. – 235 с.
3. Безуглов О.Є. Первинна підготовка пожежного-рятувальника: навч. посібник / Безуглов О.Є., Коленов О.М., Іщук В.М. – Х., 2013 – 256 с.
4. Основи створення та експлуатації апаратів на стисненому повітрі / [П.А.Ковальов, В.М. Стрілець, О.В.Єлізаров, О.Є.Безуглов] – Х., 2005. – 359 с.

5. Основи створення та експлуатації засобів індивідуального захисту / [Стрілець В.М., Ковальов П.А., Бородич П.Ю., Росоха С.В.] – Харків : НУЦЗУ, 2014. – 360 с.

6. Бородич П.Ю. Закономірності діяльності рятувальників при проведенні аварійно-рятувальних робіт на станціях метрополітену: моногр. / В.М. Стрілець, П.Ю. Бородич, С.В. Росоха; НУЦЗУ. – Х.: НУЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2012. – 112 с.

7. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка: (Історія, сьогодення, майбутнє) / [О.М. Ларін, І.М. Грицина, С.В. Васильєв, Кривошей Б.І.] – Х.: АГЗУ, 2005. – 256 с.

8. Пожежна тактика: Підручник / [П.П. Ключ, В.Г. Палюх, А.С. Пустовой та ін.] – Х.: Основа, 1998. – 526 с.

9. Пожежно-рятувальна підготовка / [Безуглов О.Є., Горпинич І.А., Олійник Д.В. та ін.] – Х. : КП «Міська друкарня», 2011 – 228 с.

Додаткова

1. Кодекс цивільного захисту України. Кодекс України, від 02.10.2012 № 5403-VI.

2. Наказ МВС України від 12.06.2023 року № 480. Про затвердження Змін до Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту. [Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1186-23#Text>].

3. Наказ МВС України від 10.02.2022 року № 116 Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах та підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Зі змінами від 07.03.2023 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0534-22#Text>

4. Наказ МВС України від 26.04.2018 року № 340 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж. Зі змінами від 14.05.2024 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-18#Text>

5. Наказ МНС України від 7.05.2007 року № 312 Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України.

6. Наказ МВС України від 30.12.2014 року № 1417 Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні.

7. Правила експлуатації та типові норми належності вогнегасників. Наказ МВС України № 25 від 15.01.2018 р.

8. Державний класифікатор надзвичайних ситуацій. ДК-019:2010.

9. Наказ ДСНС України від 26.12.2022 р. № 760 Про затвердження Методичних рекомендацій з експлуатації та ремонту пожежних рукавів в пожежно-рятувальних підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0760388-22#Text>

10. Порядок організації роботи органів управління та підрозділів, закладів освіти системи ДСНС під час підготовки особового складу, гасіння

пожеж, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій в умовах екстремальних температур, задимленості, загазованості, радіоактивного, хімічного забруднення та біологічного зараження. Наказ МВС України № 780 від 25.09.2023 р.

11. Положення про газодимозахисну службу Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Наказ ДСНС № 870 від 31.10.2023 р.

3.2. Список рекомендованої літератури з навчальної дисципліни «Первинна військово-професійна підготовка»

1. Матухно В.В., Толкунов І.О., Попов І.І., Іванець Г.В., та ін. Основи спеціальної та військової підготовки: підручник. Харків : НУЦЗУ, 2021. 275 с.

2. Назаров О. О., Барбашин В. В., Толкунов І. О., Рютін В. В. Основи організації піротехнічних робіт : навч. посіб. Харків : НУЦЗУ, 2011. 333 с. URL: http://books.nuczu.edu.ua/list.php?IDlist=Q_4#up.

3. Довідник офіцера сил цивільного захисту / заг. ред. О. В. Ховранюка. Кам'янець-Подільський : ВРВД ВП ПДАТУ, 2006. 300 с.

4. Бугайов А. Ю., Іванець Г. В., Ігнат'єв О. М., Толкунов І. О. Основи спеціальної та військової підготовки : навч. посіб. Харків : НУЦЗУ, 2016. 106 с. URL: http://books.nuczu.edu.ua/list.php?IDlist=Q_3#up.

5. Удянський М. М., Толкунов І. О., Бондаренко О. О., Матухно В. В., та ін. Основи вогневої підготовки: навч. посіб. Харків : НУЦЗУ, 2019. 156 с. URL: http://books.nuczu.edu.ua/list.php?IDlist=Q_1#up.

6. Полякова Н. О. Навчальна туристична топографо-краєзнавча практика : навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності туризм. Київ, КНУ Т. Шевченка. 2017. 33 с.

7. Бойові токсичні хімічні речовини : підручник у 3 т. Т. 1. Хімічна зброя / В. В. Дядченко, С. Ю. Петрухін, О. І. Новіков. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. – 532 с.

8. Наказ МВС від 29.11.2019р. №1000 «Про затвердження Методики прогнозування наслідків виліву (викиду) небезпечних хімічних речовин під час аварій на хімічно небезпечних об'єктах і транспорті».

3.3. Список рекомендованої літератури з навчальної дисципліни «Основи пожежно-рятувальної справи»

1. Кодекс цивільного захисту України. Кодекс України, від 02.10.2012 № 5403-VI [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>].

2. Наказ МВС України № 480 від 12.06.2023 «Про затвердження Змін до Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту» [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1186-23#Text>].

3. Наказ МНС України № 312 від 07.05.2007 року «Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України» [https://www.dsns.gov.ua/files/2019/2/14/321/PRAVIL_Ohor-Pr_MNS.pdf].

4. О.Є.Безуглов, О.М.Семків, А.А.Чернуха. Пожежно-рятувальна підготовка: навч. посіб. / НУЦЗУ, 2020. – 315 с.

5. Наказ МВС України від 15.01.2018 року №25 Правила експлуатації та типові норми належності вогнегасників. [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0225-18#Text>].

Голова фахової атестаційної комісії:

Юрій ОТРОШ